

Uten kjærlighet dør mennesket

- Det er både dristig og nødvendig å gjøre kjærligheten og døden mennesket til et diakoniens jubileumstema, sa Gunnar Stålsett i sin tale på festmøtet i Oslo Rådhus.

- Svarer slike store ord til diakoniens selvbilde? Og hva sier de mange som betrakter diakonien som en avlegs kirkelig fromhetsøvelse, ute av takt med det moderne samfunn? Spørsmålet kommer fra generalsekretær Gunnar Stålsett i Det Lutherske Verdensforbund. - Det er både dristig og nødvendig å gjøre kjærligheten og døden og mennesket til et diakoniens jubileumstema. Det tvinger til ettertanke mer enn til selvtilfredshet, svarte han selv i sin tale til festmøte i Oslo Rådhus jubileumsdagen.

- Den kjærlighet som tvinger fram en alltid ny diakoni, er kritisk, sterk, aggressiv, utholdende. Den insisterer på en løsning. Den protesterer mot likegyldigheten. Diakonien er plagsom for alle som har inngått fred med uretten.

«Hilsen fra Diakonhjemmet» gjengir her festtalen.

Av generalsekretær Gunnar Stålsett, LWF

*Deres Kongelige Høyhet,
herr Ordfører, kjære festforsamling!*

Først en hilsen fra søsterkirker i det lutherske fellesskap i den tredje verden. Med trofasthet har mange kirker tatt opp en god arv fra norsk misjon, hvor forkynnelse og sosialt arbeid har gått hånd i hånd. Stolte og taknemlige viser kristne i India, Ethiopia og Sør-Afrika - for å nevne

noen steder -, fram sine hjem og sitt arbeid for syke, foreldreløse, samfunnets glemte og utstøtte. Fattigslige hus, kummerlige kår, men en himmel for de elendige.

En hilsen også fra våre kirker i Øst-Europa, hvor de i Øst-Tyskland, Polen og Ungarn har maktet å bevare i allefall noen diakonale institusjoner gjennom de mange år under ateismens

regime, som nå synes å være forbi. Nå utfordres kirkene til på nytt å bygge opp en diakonal virksomhet - for langtidssyke, for alkoholikere, narkomane. Selv kristent omsorgsarbeide i fengsler og militæret er en reell mulighet. De lutherske kirker i Estland, Latvia og Litauen er rede til å bruke de nye mulighetene. Diakonien skal gi samfunnet et mer

menneskelig ansikt. I denne utfordring må vi stå sammen...

Uten kjærlighet dør mennesket - det er et treffende tema for et diakoniens jubelår. Det bærer i seg en *utfordring* til oss alle i kirke og samfunn, nasjonalt og globalt. Og, det har adresse til dere som på en spesiell måte er *jubilanten*, - en profesjon og en institusjon, underveis og i forandring. Diakoner, sykepleiere, sosionomer, misjonærer, nødhjelpsarbeidere, ansatte og ledere av de mange skoler og diakonale institusjoner, studenter, og dere som i styrer, utvalg og råd skal være den norske kirkes diakonale samvittighet.

Uten kjærlighet dør kirken! Festen her i hovedstadens rådhus, markerer samhörighet mellom kirke og lokalsamfunn i by og bygd, - mellom bønn og bevilgninger. Uten kjærlighet dør samfunnet.

Svarer slike store ord til diakoniens *selvbilde*? Og hva sier de til de mange som ennå betrakter diakoni som avlegs og gammeldags, - en kirkelig fromhetsutøvelse ute av takt med det moderne samfunn og dagens mennesker? For slik er det vitterlig mange som reagerer på ordet diakoni! Det er derfor både *dristig* og *nødvendig* å gjøre kjærligheten og døden og mennesket til et diakoniens jubileumstema. Det tvinger til ettertanke, mer enn til selvtilfredshet.

Uten kjærlighet dør mennesket? Ja, men også *med* kjærlighet. Jubileumstemaet er derfor ikke hvordan vi skal dø på beste måte, eller unngå døden lengst mulig, men hvordan vi skal *leve* og tjene *livet* og *livets Herre*, i en verden der døden har så mange navn, mange stadier, mange følelser.

Diakoni har alltid vært livets tjeneste i dødens rom. Den har alltid vært i grenseland for menneskelig eksistens. Blant døende hjemløse, ofte navnløse, i Calcutta, har *Mor Theresa* og hennes medsøstre gjort dødens rom menneskelig og levelig. Med sin diakonale innsats fikk hun Nobels Fredspris. Hun tok imot den på vegne av alle kjente og ukjente i barmhjertighetens tjeneste, - verden rundt. Hun personifiserer en *forandring*, et *nytt perspektiv*, *diakoni* og *fred*. I år

har vi minnet 10 års dagen for drapet på erkebiskop Romero - skutt foran alteret i sin tjeneste, sin diakoni for de undertrykte, fattige og jordløse i El Salvador. I frihetsbølgen over Øst-Europa minnes vi to blant de mange studenter som brente seg til døde i Øst-Tyskland og Tsjekkoslovakia.

«Sinnsyke», sa myndighetene. «Martyrer, blodvitner, *frihetens diakoner*,» sa folket og tente lys ved gravene. *Uten kjærlighet dør folket*.

Og selv når kjærligheten, uttrykt i diakoniens mangfoldige former, ikke har hindret død og lidelse, - har den hørt takkens ord: Takk for at jeg *ikke ble glemt*. Takk for at dere husket oss!

Mye tankekraft og dypsindig teologi er nedlagt i å definere diakoniens rolle og institusjonenes egenart. Men livet sprenger alle former og kjærligheten tvinger til nye svar. Det har vel aldri vært meningen at én bestemt institusjon - en bestemt organisasjonsform, skulle kunne uttrykke *for alle tider* kirkens tjeneste for medmennesker! Nei, diakoni er pionérand.

Diakonhjemmets historie illustrerer det: Sykepleierutdanning og kristendomskunnskap hånd i hånd. Sykepleierutdanning for menn. Diakonhjem og sosialhøgskole. Diakoni og administrasjonsfag. Diakoni og samfunnsforskning. Diakoni og internasjonalt solidaritetsarbeid. Ved hundreårsjubileet for Diakonhjemmet tar studentene sin praksistid i El Salvador og Sør-Afrika, i Bolivia og Hong Kong.

Og kjærligheten og pionéranden driver på og spør: Når alt blir diakoni, blir ingenting diakoni. Du kan ikke øve sjelesorg overfor skaperverket! Men er det ikke det vi gjør hver søndag i kirkebønnen? Ber for skaperverket! Og har vi ikke allerede lenge hatt diakoni i faglig arbeid i utviklingshjelp og fredskorps! En diakon i Kirkens Nødhjelps tjeneste, Petter Skauen, spilte en nøkkelrolle i Det Lutherske Verdensforbunds arbeid for å føre partene i Guatemala til fredsforhandlinger her i Oslo i forrige måned.

Å begrense diakonien - kirkens

tjeneste for medmennesker, er like umulig som å begrense livet selv - og kjærligheten. Diakonien er evangeliets praksis-side. På mange vis mer *truende* enn forkynnelsen, mer *overbevisende*. Stalin tillot kirken å forkynne, men ikke å utøve diakoni!

Diakon er en kirkelig *hederstittel*. «Den som vil være stor blant dere, må være alles tjener», sa Jesus! Hvilket tjenerbilde har vi? Den kjærlighet som er drivkraften i all kristen tjeneste, i all diakoni, er ikke først og fremst kjennetegnet av «bløte hender» og selvutslettende ydmykhet, eller tålmodighet som grenser til det likegyldige. Den kjærlighet som tvinger fram en *alltid ny* diakoni, er kritisk, sterk, aggressiv, utholdende. Den *insisterer* på en løsning. Den *protesterer* mot likegyldigheten. Den er ikke besteborgerlig, men radikal, samfunnskritisk. Diakoni er ikke *hyggelig*, men *plagsom*, - for alle som har inngått fred med uretten.

Samtidig er diakonien *tolerant* - den er derfor evangeliets sanneste uttrykk. Intet menneskelig er den fjernt, fremmed eller frastøtende. Diakoni gjør kirkens forkynnelse om *nestekjærlighet* troverdig. Den gir livet ny lengde og dybde.

Det gryende liv og det døende, begge omfattes av Guds gode skapervilje og av hans fornyende og frelsende kjærlighet. Derfor er diakoni en *gledens medhjelper* og *sorgens venn*. Diakoni kan være stillhet når det kreves. Diakoni har hender til å holde med, føtter til å marsjere med, hoder til å tenke med, øyne til å se med, og hjerter til å gråte med. Den er internasjonal, den er økumenisk, den er evangelisk - og dypt menneskelig.

Et jubileumsønske: La diakonien slippe løs. Den kan fornye Den norske kirke. La diakoniens Herre lære menighetene å løfte vårt blick og se ned.

Paulus har skrevet diakoniens beste motto: «Så blir de stående disse tre; tro, håp og kjærlighet - men størst blant dem er kjærligheten.»

Med den ledesnor - Til lykke med de neste hundre forandringers år!

